

Gazeta Transilvaniei.

Gazeta este de două ori săptămânal: Miercuri și Sâmbătă. Foieci odată pe săptămână, adică: Sâmbătă. Prețul loru este pe unu anu 10 f. m. c., pe diumătate anu 5 f.; iar pentru terri străine 7 f. pe unu sem. și pe anu întregu 11 f. m. c. Se prenumera la tote postele imperatesci, cum și la toti cunoscutii nostri DD. correspondenti. Pentru serie „petitu“ se cere 4 cr. m. c.

Monarchia austriacă.

Officiose.

Nr. 4517. U. A. 1852.

Publicare.

Cu înaltul emisă, ală c. r. ministeriu de cultu și învățământu din 6. Augustu a. c. Nr. 7703 se escrie concursu până la 15. Optovre a. c., pentru reocuparea vacantei catedre de învățatoru de matematica elementare și superioare la c. r. institutu politecnicu în Viena, în carea este împreunatu unu salariu de:

Una mie cinci sute floreni m. c. cu dreptu d'a nainta la gradele mai nalte de salariu de 1800 fl. și 2000 fl. și cu bani de cortelă una sută cinci deci floreni m. c.

Competitorii, cari dorescu a recepe acestă catedră, se îndreptă ași asterne petițiunile loră, stilisate câtră înaltul ministeriu c. r. de cultu și învățământu și proveđute cu adausele conveninti, celū multu până la susu numita și, la c. r. locotenință pentru Austria de josu.

Wiena in 21. Augustu 1852.

Dela direcțiunea c. r. institutu politecnicu.

Urbea mare Juliu 1852.

Móra Gimnasiului Beusianu, și casa Gioldi-Gálboriana.

Cunoscutul corespondente Catone censoriu, în Nr. Gazetei 29, 30, 31 a. c. în privința mórei gimnasiliale, a datu unu articlu în dip-tatu, precum despre o parte forte lingusitoriu, asia despre alta parte forte defaimatoriu, anche si cu nisquari alte daturi, si cercustari, dela ființa lucrului abatatore, incurcatu, inse cu totul scalciatu, si nefundatu, pr'in quare se judeca a fire pusu colofoniu pre móra, si l' face pre Eppu de acum qua Donatariu. Póte si fie quest articlu unoru Dictatori, si sumutatori placutu, qui mai multoru le e spre durere, compatimire, si dispretiu. Dequi amoreca adevărului, pretiurea, si aratarea stimei proprie, quarea asemené pascesce cu viația, potesce a supne questu articlu unoru reslesimi, scóse d' in genuina istorie, si reala consistința a objetloru, cu quare se stergu aquele spolituri. Sperandu dela onorata redactiune: cumche dache a publicatu a quele defaimari, va bine voi a petrece in colónele sale, si aqueste, de si mai pre largu deduse *).

Dice adeche Censoriu: cumche Dominiu eppal, mai de multu a avutu o móra pre riul Holodului, quarea in anul 1823 fú dirimata, pentru che causá dauna in seminaturile Tiereniloru vecini; — apoi Eppu Vulcan fú îndetoratu a radicá alta móra pre partea Dominiului, quarea se infintiá la anul 1834, luandu in arenda inspectorul dominal. De unde deduce aquea consequința; cumche fiindu amendóe a quele mori dominale, niqú quea de acum nu o potu Eppu Vulcan instrainá dela Dominiu, si apropria gimnasilui, pentru a quea literere cessiunale nu se potu ratificá, fora indultul imperatescu despre espropriarea fundului dela Dominiu, si apropiarea la gimnasiu.

Queasta spunere, si consequința, — quarea alimintrile ar si fundamentul lucrului, — nu numai é contraria spunerei lui in Nr. Gazetei 59 si 93 d'in anul 1851 qui chiaru falsa, allata de stémetu spre escusarea unuia, si defaimarea esecutoriloru testamentului Vulcanian si a altoru corespondenti ai Gazetei, in queasta causa importanta. Que se adevereste d'in urmátorele:

Dominiu eppal Beusian niqú odineóra a avutu móra propria pe Riul Holodului, qui au avutu nisquari Coloni Vintereni. Dela a questi, 27 proprietari, a comparatu eppu Vulcan, in anul 1816, móra aquea, quarea s'a dirimatu la anul 1823, cu 1500 fl. v. si a scrisu sub contractul venditional — emptionalu, — quare in origine si astadi é in manile nóstre: cumche a quea suma o a depusu sora lui, d'in pretiul venditeloru vinuri, procreate in viia cumparata dela Király, in promontoriu oradian. De unde luminatu se vede: cumche a quea móra nu s'a potutu pface in móra dominala, qui a remasu móra privata a lui Vulcan, mai dreptu a sorei lui, quarea de ar si statutu pone dopo mórtea ei, o amu si ereditatu noi, lii ei.

Dopo que nú preatinsa dauna, quarea erá numai unu pretestu ne dreptu, — qui agitatie, quarea o intreprinsera unii comitatensi, cu unii d'in Cleru, in contra prebunului Eppu, a dirimatu a quea móra, Vintereni dedati la móra a própe, acum siliti fiindu a maciná mai departe, au rugatu pre Eppu si le faca móra mai a própe, de buna voie, pentru a quelu beneficiu, oferindu nu numai nisquari funduri a loru colonicale, qui si promitendu opere manuale, si jugale. Pre-

*) Ar fi de doritu ca se ia capetu odatá pertractatea acestei differentia prin diurnal. — Acumu, pentru ca se scáparam de prepusul pártinirei, o publicámu si aceasta pe respunderea tramitietoriloru. R.

cum marturisescu documintele de inspectoru dominal de atunci unu d'intra noi, commissiunei in origine date. Apoi fú restaurata móra quea betrana privata, in altu locu mai comodu, cu spese, computanduse tóte, de 12,000 fl. m. c. Si a queasta é móra cessionata gimnasilui, in fundu colonial, nu alodial.

Queasta natura, si de acolo cessiunabilitate a mórei, — asia-quantu de o ar si testatu Eppu nóe Nepotiloru sui, séu legatu ori cui, niqú pre calca legii o ar si potutu cuprinde Dominiu, — fú in comun recunoscuta. Altmintrile de ar si fostu dominala, si asia instrainabila, cum ar si cutesatu unu consistoriu — quare se supune a sci drepturile, a rugá pre Eppu la o fapta asia ilegala, si invigoroasa? Pentru que au fostu deputati d'in consistoriu Prepositu Radnothy, cu parochu Rusescu Gojdies, la locutenentele Gálbory, qua si se invoiasa in queasta cessiune, de quantu che erá convinsu consistoriu, cumche a quea móra, qua privata, póte si testata Galboreniloru, séu a questi potu face queva pretensiune la densa, qua eredi Mamei loru, a quarei dreptu de proprietate la móra quea betreana, fú ore cum strafarmatu si la móra quea noua. Mai pre urma cum ar si potutu canonicu Erdélyi qua omu capitular, reclamá a quea móra, dopo mórtea lui Vulcan, pre partea gimnasilui, ne fiindu anche ratificate literere cessiunale?

Mai in ante de ratificarea cessiunaleloru, muri cessiunantele, si móra o cuprinse commissariu camerescu pre partea Dominiului, inse asia, qua de se voru ratificá cessiunalele, si fie a gimnasilui. Atunci o reclamara canonicu E. pre partea gimnasilui, iara esecutorii testamentului pre partea masei Vulcaniane, altmintrile aru si fostu tradusi, qua quanda nu aru sci, seu nu aru voi a apará drepturile ei. Qui vedindu: cumche ratificarea totu nú vine, si alte edificii, si funduri comparate de Vulcan, a lui proprie, se cuprinde pre partea Dominiului, pentru che nú dispusesse testamentaliter, séu cessionaliter, despre densele, — s'au dechiaratu pre longa cessiunale, fiindu Dominiu ingestratu, in á quello, si alte scule, in voloru de multe mi fl.

Qua quandu cessiunalele aru si fostu ratificate, anche traiindu cessiunantele, se începú pertractarea intra commissiunea Lonovichiana, inspectia Dominiului, si directia gimnasilui, despre administratia cessiunatei móri, si fie a queasta domestica a gimnasilui, séu si remana pre longa Dominiu, qua a questu si conservava móra in statu bunu, si d'in venitul ei, in totu anul, si dee gimnasilui o proportionata quantitate, séu in parata, séu in naturale. Resultatul desbaterei fú, si remana móra longa administrarea Dominiului, cu obligare de a dá gimnasilui in totu anul proportionatu quantu a venitului ei. Quarea desbatere decursa si mai îndelungu, dopo mórtea Cessiunantelui, intra commissiune, si capitul, respective totu facu a tunci in capitulu canonicu Erdélyi, si qua administratorul fundului gimnasil; a cui proiectu fú datu in scrisu commissiunei: qua remanendu móra longa conservarea, si administrarea Dominiului, a questu si fie îndetoratu a dá gimnasilui, pre anu, 200 cubule de granu.

Numinduse de eppu canonicu Erdélyi la anul 1842, nú se sci cum s'a continuatu pertractarea acestei questiuni, acum numai intra densul, — quare se reputá nu numai activisatu, qui si îndetoritu a sustinere, si aparare drepturile dominale, — si intra commissiune, apoi mai inaltele dicasteriuri, fora scirea, si intravenirea capitului, quare ar si debutu întrebatu, si ascultat, qua unu disinteresatu aparatoriu a fundatiiloru Diecesane, si ar si sciutu nimici tóte alegatiile pre partea Dominiului, contrarie cessiunei. Atantu s'a sciutu mai tardiu: a) cumche representatia canonicului E. quarea proiectase gimnasilui, d'in venitul mórei, pre anu 200 cubele de granu, dopo que s'a denumitu eppu, a peritu d'intra respectivele acte, niqú conceptul, quarel' arátase canonicului Alexi, si altoru, s'a mai vidiutu, maquare s'a cercatu de commissiune, qua argumentu invincibil, che que a recunoscuta de dreptu, si convinciosu qua canonicu, a quea qua eppu, pentru Natiune, de nu in mai mare, maquaru in a queasi mesura, se cuvine a impleni; b) cumche in data s'a începutu a se procurá spre partea Dominiului daturi si documinte, in contra queloru date pr'in inspectorul Gálbory, pre partea cessiunei, qua quandu móra nu ar fi fundu privatu colonial, séu a questu anche nu ar si rescumperatu, si proprietarii funduriloru acum anche aru formá pretensiuni, — quare de s'au si uestigatu nú sunt adeverate, si de s'aru si datu la cercare disinteresata, s'aru si descoperitu false; — c) cumche in suma investita in restaurarea mórei, nú debne compute materialele si robotele, quare Dominiu le are in abundantia, qui numai competentia Maestriloru in parata, adeche 6200 fl. m. c. séu mai numai diumetate, — qua quandu a quele nu aru si fostu proprie a lui Vulcan, quare le potea vinde, séu folosi ori cum? — d) cumche indultu imperatescu, pentru espropriarea fundului dominal nú presista, niqú se póte procurá, de unde s'a aplicatu principiul: non sibi a edificat, qui in alieno fundo a edificat. Apoi numai respectivele acte aru marturisi, que representatii, si pre que fundamenturi puse, s'au facutu pre partea Dominiului, in contra acestei accessii la fundatia Vulcaniana? — e) Secretariu eppescu de a tunci —, publice si private a dechiaratu: cumche móra nu se va poté instrainá dela Domniu, si cessiunea

